Lietas Nr. A420320914
Lietas arhīva Nr. A42-03209-14/9

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2014.gada 18.decembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese L.Andersone,

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ pieteikumu par Rīgas pilsētas domes 2014.gada 29.maija lēmuma Nr. 2-30/RD-14-224-ap atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes (turpmāk arī - atbildētāja) 2014.gada 29.maija lēmumu Nr. 2-30/RD-14-224-ap (turpmāk arī - Lēmums) atstāts negrozīts Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2014.gada 31.marta lēmums Nr.PIP-14-12425-ap/5-7/13-55455-AL (turpmāk - Sākotnējais lēmums), ar kuru nolemts:

1) papildus aprēķināt /pers. A/ (turpmāk arī - pieteicējs) nekustamā īpašuma nodokli (turpmāk arī - NĪN) par 4/32 domājamām daļām no nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra Nr./numurs A/(turpmāk - Nekustamais īpašums), sastāvā ietilpstošo dzīvojamo ēku, kadastra apzīmējums /numurs B/(turpmāk - dzīvojamā ēka), par 2011.gadu 179,07 LVL apmērā;

2) papildus aprēķināt pieteicējam NĪN par Nekustamā īpašuma sastāvā ietilpstošo dzīvojamo ēku par 2012.gadu 110,83 LVL apmērā;

3) papildus aprēķināt pieteicējam NĪN par Nekustamā īpašuma sastāvā ietilpstošo dzīvojamo ēku par 2013.gadu 83,23 LVL apmērā.

Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] Saskaņā ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļas tiesneša 2007.gada 16.jūlija lēmumu zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs C/pieteicējam ir nostiprinātas īpašuma tiesības uz Nekustamo īpašumu, kas sastāv no zemes vienības, kadastra apzīmējums /numurs D/, platība 489 m^2, uz kuras atrodas dzīvojamā ēka.

Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde, veicot NĪN aprēķina pārbaudi par 2011., 2012. un 2013.gadu par Nekustamo īpašumu, 2014.gada 31.martā pieņēma Sākotnējo lēmumu.

[1.2] No pieteicēja apstrīdēšanas iesnieguma izriet, ka pieteicēja ieskatā apstrīdētais lēmums nav pamatots, jo tajā nav norādīti normatīvie akti, kurus viņš būtu pārkāpis, kā arī, veicot NĪN pārrēķinu par trīs gadiem, ir jāpārvērtē Nekustamā īpašuma sastāvā ietilpstošās dzīvojamās ēkas kadastrālā vērtība, jo pieteicējs šaubās, vai tā ir pareiza.

Administratīvā procesa likuma 10.pantā nostiprināto tiesiskās paļāvības principu, likumdevējs likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta otrajā daļā paredzētajam pienākumam veikt papildus aprēķinu ir noteicis saprātīgu ierobežojumu, proti, triju gadu laikā pēc likumā noteiktā maksāšanas termiņa. Tādējādi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta otrā daļa uzskatāma par mehānismu kā novērst nodokļu administrēšanas procesā neatbilstības normatīvo aktu prasībām, vienlaikus paredzot noteiktu termiņu (trīs gadus), kurā pieļaujama nodokļa papildus aprēķināšana vai samazināšana. Pamatojoties uz likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta otro daļu, nodokļa maksātājs var paļauties, ka viņam nevar tikt veikts nodokļa papildus aprēķins par laiku, kas ir senāks nekā trīs gadi no likumā noteiktā nodokļa samaksas termiņa, taču neierobežo nodokļa administrācijas tiesības piemērot minētajā tiesību normā noteikto regulējumu uz tiem nodokļu maksājumiem, no kuru likumā paredzētā maksāšanas termiņa vēl nav pagājuši trīs gadi.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas 6.punktu un 67.panta trešo daļu iestāde Sākotnējā lēmumā ir atsaukusies uz likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta otro daļu un apstrīdētajā lēmumā iekļāvusi gan faktisko, gan tiesisko apstākļu izvērtējumu, kas ir par pamatu nodokļu administrācijas tiesībām papildus aprēķināt NĪN triju gadu laikā pēc likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 6.panta trešajā daļā noteiktā maksāšanas termiņa, tas ir, sākot ar 2011.gada janvāri.

[1.3] Atbilstoši likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta ceturtajai daļai (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2011.gada 31.decembrim un redakcijā, kas ir spēkā no 2012.gada 1.janvāra*) un likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta devītajai daļai (*redakcijā, kas bija spēkā no 2010.gada 10.novembra līdz 2011.gada 31.decembrim un redakcijā, kas ir spēkā no 2012.gada 1.janvāra*), ja īpašumā kāda persona veic saimniecisko darbību, tad kopīpašniekiem par šo saimnieciskās darbības veikšanai izmantoto daļu ir jāpaziņo nodokļu administrācijai un NĪN jāmaksā atbilstoši nodokļa likmei.

[1.4] Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 59.panta pirmo un otro daļu, Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde ieguva papildu ziņas par saimnieciskās darbības veikšanai izmantotajām telpām dzīvojamā ēkā laika posmā no 2011.gada janvāra līdz 2013.gada decembrim. Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde konstatēja, ka domājamo daļu kopīpašnieki nebija laikus paziņojuši nodokļu administrācijai par saimnieciskās darbības veikšanu un funkcionālās izmantošanas izmaiņām telpu grupām dzīvojamā ēkā un tāpēc bija pamats veikt NĪN pārrēķinu par 2011., 2012. un 2013.gadu.

[1.5] Attiecībā uz pieteicēja iebildumiem par dzīvojamās ēkas kadastrālās vērtības apmēru atbildētāja norāda, ka Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 8.panta 4.punkts nosaka, ka aktuālo kadastra informāciju izmanto nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanai.

Ievērojot Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 84.panta pirmo daļu, likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 4.panta $1.^1$ daļu, likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta trešo daļu un 4.panta pirmo daļu, ja pieteicēja ieskatā Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas

sistēmā nav aktualizēti dati par pieteicējam piederošo nekustamo īpašumu, tad pieteicējam kā nekustamā īpašuma īpašniekam ir jāvēršas Valsts zemes dienestā ar lūgumu aktualizēt informāciju par dzīvojamo ēku.

[1.6] Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde Sākotnējā lēmumā pamatoti pārrēķinājusi NĪN dzīvojamai ēkai par 2011., 2012. un 2013.gadu un pieteicēja 2014.gada 29.aprīļa iesniegumā izteiktie iebildumi nav pamatoti.

[1.7] Pieteicēja 2014.gada 29.aprīļa iesniegumu daļā par lūgumu pagarināt papildus aprēķinātā NĪN samaksu atbilstoši kompetencei izskatīs Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde.

[2] Administratīvajā rajona tiesā saņemts /pers. A/ pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Prasītājs uzskata, ka Lēmums nav pamatots, jo nav uzskaitīti normatīvie akti, kurus pieteicējs būtu pārkāpis.

[2.2] Pieteicējs norāda, ka, pārrēķinot NĪN, bija jāpārvērtē arī īpašuma kadastrālā vērtība, jo, iespējams, tā ir zemāka, un iepriekš piemērotais NĪN ir adekvāts un nav jāpārrēķina.

[2.3] Pieteicējs papildus norāda, ka maksājuma periods pārrēķinātajam nodoklim nav noteikts samērīgs, piemēram, trīs gadu garumā.

[3] Tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos Rīgas dome norāda, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms uz Lēmumā norādīto argumentu pamata. Atbildētāja papildus norāda, ka ar Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2014.gada 30.maija lēmumu Nr.PIP-14-14339-ap pieteicējam ir pagarināts aprēķinātā NĪN (2014.gada 31.marta) maksājuma samaksas termiņš summā 189,41 *euro* (t.sk. pamatparāds 186,70 *euro* un nokavējuma nauda 2,71 *euro*) uz gadu - līdz 2015.gada 28.aprīlim, un NĪN (2014.gada 15.maija) maksājuma samaksas termiņš summā 344,26 *euro* arī uz gadu - līdz 2015.gada 14.maijam.

Motīvu daļa

[4] Pārbaudījusi lietas materiālus, procesa dalībnieku paskaidrojumus, kā arī izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka pieteicēja pieteikums ir noraidāms.

[5] Izvērtējot pieteicēja pieteikumu un lietā esošos materiālus, tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par Rīgas domes konstatēto saimnieciskās darbības veikšanu un funkcionālās izmantošanas izmaiņām telpu grupām pieteicējam piederošajā Nekustamajā īpašumā ietilpstošajā dzīvojamā ēkā. Minēto apstiprina arī lietai pievienotie telpu nomas līgumi (*lietas 46.-53.lapa*).

Tiesa konstatē, ka lietā arī nav strīda par to, ka pieteicējs ir uzskatāms par kopīpašnieku un ka saskaņā ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļas tiesneša 2007.gada 16.jūlija lēmumu zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs C/pieteicējam ir nostiprinātas īpašuma tiesības uz 4/32 domājamām daļām no nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra Nr./numurs D/.

No pieteikuma un apstrīdēšanas iesnieguma (*lietas 26.lapa*) izriet, ka pieteicējs uzskata, ka Lēmums nav pamatots, jo:

[5.1] nav uzskaitīti normatīvie akti, kurus pieteicējs būtu pārkāpis;

[5.2] pārrēķinot NĪN, bija jāpārvērtē arī īpašuma kadastrālā vērtība, jo, iespējams, tā ir zemāka, un iepriekš piemērotais NĪN ir adekvāts un nav jāpārrēķina;

[5.3] maksājuma periods pārrēķinātajam nodoklim nav noteikts samērīgs, piemēram, trīs gadu garumā.

[6] Tiesas ieskatā nav pamatots pieteicēja arguments, ka Lēmumā nav uzskaitīti normatīvie akti, kurus pieteicējs būtu pārkāpis.

Nodokļu maksātāja vispārīgais pienākums ir noteiktajā termiņā un pilnā apmērā nomaksāt nodokļus un nodevas, tas ir nostiprināts likuma „Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 2.punktā. Arī no likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 9.panta pirmās daļas izriet nepārprotams nekustamā īpašuma nodokļa maksātāja pienākums tiesību normās noteiktajā termiņā un pilnā apmērā veikt nodokļa pilnīgu nomaksāšanu.

Kārtība, kādā ir maksājams NĪN ir noteikta likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 6.pantā. Atbilstoši šī panta pirmajai daļai pašvaldības par nekustamā īpašuma nodokļa apmēru kārtējam taksācijas (kalendārajam) gadam paziņo maksātājam (..) līdz tā paša gada 15.februārim, nosūtot maksāšanas paziņojumu viņam vai viņa pilnvarniekam pēc norādītās adreses. Ja nekustamā īpašuma nodokļa maksātājs (..) līdz kārtējā taksācijas gada 15.februārim nav saņēmis maksāšanas paziņojumu, viņa pienākums ir mēneša laikā rakstveidā par to informēt pašvaldību, kura iekasē nodokli (panta otrā daļa).

Tātad no vienas puses pašvaldībai, kas ir atbildīga par nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanu, ir pienākums nosūtīt nodokļa maksātājam nekustamā īpašuma nodokļa maksāšanas paziņojumu. No otras puses arī nodokļa maksātājam ir pienākums rakstveidā paziņot pašvaldībai par to, ka nodokļa maksāšanas paziņojums nav saņemts. Citiem vārdiem, persona ir atbildīga par tai aprēķināmo nodokļu samaksu pilnā apmērā un noteiktajā termiņā. Līdz ar to personai ir pienākums pārbaudīt maksāšanas paziņojumā norādītās ziņas par maksājamo nekustamā īpašuma nodokli (nodokļa objektu un apmēru). Persona nevar paļauties, ka iestādes kļūdas dēļ tā tiks atbrīvota no nodokļa samaksas.

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs ir saņēmis NĪN maksāšanas paziņojumus par 2011., 2012. un 2013.gadu par 4/32 domājamām daļām no nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra Nr./numurs D/ (*lietas 42.-45.lapa*).

Pieteicējam kā nekustamā īpašuma kopīpašniekam bija zināms, ka nekustamajā īpašumā tiek veikta saimnieciskā darbība, un nekustamā īpašuma kopīpašniekiem par šo saimnieciskās darbības veikšanai izmantoto daļu ir jāpaziņo nodokļu administrācijai. Līdz ar to, saņemot NĪN maksāšanas paziņojumus par 2011., 2012., 2013.gadu un konstatējot, ka par Nekustamo īpašumu NĪN aprēķins nav veikts atbilstoši pilnā apmērā, pieteicējam bija pienākums savlaicīgi informēt par to nodokļu administrāciju.

Savukārt no likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta otrās daļas izriet, ka nodokļu administrācija papildus aprēķina nodokļus saskaņā ar konkrēto nodokļu likumiem, ja, nosakot nodokļu maksājumu apmēru, ir pārkāpti likumi, Ministru kabineta noteikumi vai vietējo pašvaldību saistošie noteikumi.

Tātad iestādei, lai veiktu nodokļa papildus aprēķinu, primāri ir jākonstatē iepriekš aprēķinātā nodokļa maksājuma apmēra neatbilstība kādai no tiesību normām, neatkarīgi no tā vai ir konstatēts nodokļu maksātāja normatīvo aktu pārkāpums.

[7] Attiecībā uz pieteicējs argumentu, ka, pārrēķinot NĪN, bija jāpārvērtē arī īpašuma kadastrālā vērtība, jo, iespējams, tā ir zemāka, tiesa norāda, ka saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 4.panta $1.^1$ daļu nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanai izmanto Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrētos datus. Minētā likuma 3.panta trešā daļa nosaka, ka nekustamā īpašuma nodokli aprēķina no nekustamā īpašuma nodokļa objekta kadastrālās vērtības pēc stāvokļa taksācijas gada 1.janvārī, un atbilstoši šā likuma 4.panta pirmajai daļai nekustamā īpašuma kadastrālo vērtību nosaka Valsts zemes dienests atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma prasībām.

Savukārt Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 84.panta pirmā daļa nosaka, ka ziņas, kas nepieciešamas Kadastra informācijas sistēmas uzturēšanai, Valsts zemes dienestam sniedz nekustamā īpašuma īpašnieks (..).

No iepriekš minētajām tiesību normām izriet, ka likumdevējs ir noteicis vispārīgo kārtību, kādā pašvaldība, administrējot nekustamā īpašuma nodokli, iegūst tai nepieciešamo informāciju, tai skaitā informāciju par aktuālo nekustamā īpašuma sastāvu un tā objektu raksturojošajiem datiem, iegūstot to no kadastra informācijas sistēmas. Tātad par pamatu nekustamā īpašuma nodokļa aprēķinam izmantojami Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrētie aktuāli dati. Pašvaldībai arī nav pamata, pirms kompetentā iestāde - Valsts zemes dienests, likumā noteiktā kārtībā nav veikusi noteiktās darbības datu aktualizēšanai, attiecībā uz nodokli grozīt šos datus. Tas būtu pretēji iestāžu kompetenču sadalījumam, kā arī Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā noteiktajai kārtībai, kura citstarp kalpo reģistrēto datu un maksājamā nodokļa saskanībai. Tiesa neatrod tiesību normās pašvaldībai noteiktu kompetenci nekustamā īpašuma nodokļa aprēķinā neņemt vērā kadastra reģistrā reģistrētos datus. Savukārt, ja dati nesakrīt ar dabā esošajiem vai ir notikušas izmaiņas, kadastra subjektam ir tiesības ierosināt datu aktualizēšanu.

Līdz ar to atbildētāja pamatoti ir norādījusi, ka pieteicējam kā nekustamā īpašuma īpašniekam pašam jāvēršas Valsts zemes dienestā gadījumā, ja pēc viņa ieskatiem Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā nav aktuāli dati par viņa nekustamo īpašumu.

[8] Pieteicējs uzskata, ka maksājuma periods pārrēķinātajam nodoklim nav noteikts samērīgs.

Kā pamatoti norāda atbildētāja, lai ievērotu Administratīvā procesa likuma 10.pantā nostiprināto tiesiskās paļāvības principu, likumdevējs likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta otrajā daļā paredzētajam pienākumam veikt papildus aprēķinu ir noteicis saprātīgu ierobežojumu, proti, triju gadu laikā pēc likumā noteiktā maksāšanas termiņa. Tādējādi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta otrā daļa uzskatāma par mehānismu kā novērst nodokļu administrēšanas procesā neatbilstības normatīvo aktu prasībām, vienlaikus paredzot noteiktu termiņu (trīs gadus), kurā pieļaujama nodokļa papildus aprēķināšana vai samazināšana.

Tiesību zinātnē atzīts, ka likumdevējs, pieņemot konkrēto tiesību normu, samērīguma un citus apsvērumus jau ir izdarījis un šo likumdevēja samērīguma apsvēruma rezultātu, kas izpaužas likumā noteiktajās standarta tiesiskajās sekās, iestāde vairs nedrīkst aizstāt ar saviem apsvērumiem un piemērot citas tiesiskās sekas. Likumdevējs nav pilnvarojis iestādi izdarīt lietderības apsvērumus un likuma ietvaros izvēlēties piemērotākās tiesiskās sekas. Administratīvā akta izdošanas gadījumā tas nozīmē, ka iestādei ir jāizdod obligātais administratīvais akts *(E. Levits E. Samērīguma princips un obligātais administratīvais akts. Jurista Vārds. 27.03.2007.,Nr.13)*.

Konkrētajā gadījumā atbildētājai, konstatējot, ka pieteicējs nav pilnā apmērā samaksājis NĪN, ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums papildus aprēķināt NĪN triju gadu laikā pēc likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 6.panta trešajā daļā noteiktā maksāšanas termiņa, tas ir, sākot ar 2011.gada janvāri.

Augstākā tiesa ir atzinusi, ka nodokļu nomaksa ir visas sabiedrības leģitīma interese, tie ir finanšu līdzekļi, kuri paredzēti izlietošanai tieši sabiedrības kopīgajām vajadzībām. Nekustamā īpašuma nodokļa gadījumā tā ir attiecīgās pašvaldības teritorijā dzīvojošā sabiedrība, kura ir ieinteresēta, lai nodoklis tiktu iekasēts tādā apjomā, kā tas paredzēts likumā. Ja pašvaldības kļūdas pēc personai ir aprēķināts mazāks nodoklis, nekā tai atbilstoši likumam būtu jāmaksā, sabiedrības interese labot šo kļūdu un turpmāk saņemt nodokļa maksājumus pilnā apmērā ir lielāka nekā atsevišķas personas tiesiskā paļāvība uz attiecīgu nodokļa summu visu turpmāko laiku (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 16.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-499/2011 11.punktu)*.

Izskatāmās lietas kontekstā tas nozīmē, ka, iegūstot papildu ziņas par saimnieciskās darbības veikšanai izmantotajām telpām dzīvojamā ēkā laika posmā no 2011.gada janvāra līdz 2013.gada decembrim, pašvaldība sabiedrības interesēs var pārskatīt savulaik pieņemto lēmumu, noteikt un iekasēt pareizo NĪN apmēru.

[9] Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka atbildētāja pamatoti un atbilstoši aktuālajiem kadastra datiem ir papildus aprēķinājusi nekustamā īpašuma nodokli par 2011., 2012. un 2013.gadu, līdz ar to Lēmums ir tiesisks un pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. - 251. pantu un 289. - 291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Rīgas pilsētas domes 2014.gada 29.maija lēmuma Nr. 2-30/RD-14-224-ap atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L.Andersone